



संपादकीय...

संपादक
दिपक मोरेश्वर नाईक

संयमाची कसोटी

पहलगाममध्ये २७ पर्यटकांची ज्या प्रकारे नृशंस हत्या करण्यात आली, त्याचे क्रौर्य या घटनेला आठवडा झाल्यानंतरही कोणी विसरू शकलेले नाही. कलम ३७० रद्द केल्यानंतर पुन्हा सामान्य स्थितीत पोहोचत असलेल्या आणि पर्यटकांमुळे बहरत असलेल्या काश्मीरमधील या हल्ल्याने झालेली जखम खूप खोलवरची आहे. क्रूरकर्मि हल्लेखोरांना, त्याचा कट रचणाऱ्यांना आणि या सर्वांना बळ देऊन भारताच्या विरोधात छुपे युद्ध छेडलेल्या पाकिस्तानला कधीही न विसरता येईल, असा धडा शिकवावा, अशी भावना देशभर आहे. २०१६मध्ये उरी येथे दहशतवादी हल्ला झाल्यानंतर भारताने ताबारेषा ओलांडत ‘सर्जिकल स्ट्राइक’ द्वारे दहशतवाद्यांना लक्ष्य केले. २०१९मध्ये पुलवामा हल्ल्यानंतर भारताने पाकिस्तानच्या हद्दीत घुसून बालाकोट येथील दहशतवादी प्रशिक्षण तळावर हवाई हल्ला केला. आता पहलगाम हल्ल्यानंतर सावधानता भारत कशा प्रकारे उत्तर देणार याबाबत गेला आठवडाभर चर्चा सुरू आहे. दहशतवाद्यांना सोडणार नाही, असे पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी जाहीर सभेतून सांगितले; आंतरराष्ट्रीय समुदायालाही ते कळावे यासाठी हा मुद्दा त्यांनी इंग्रजीमधून स्पष्ट केला होता. पहलगाम हल्ल्यानंतर दुसऱ्या दिवशी सिंधू जलवाटप कराराला स्थगिती देण्यासह पाकिस्तानींची परतपाठवणी करण्यापर्यंतची पावले भारताने जरूर उचलली. दहशतवाद्यांचा शोध घेण्यापासून त्यांची आश्रयस्थाने उद्धवस्त करण्याची मोहीम सध्या सुरू आहे. मात्र, पाकिस्तानच्या विरोधात काय करणार, हा प्रश्न आहे. याबाबतचे सर्वाधिकार संरक्षण दलांना देण्याचा निर्णय सोमवारी घेण्यात आला. सुरक्षा दलांचे लक्ष्य कोणते असणार, कारवाई नेमकी कधी होणार हे स्वाभाविकच आता स्पष्ट होणार नाही. मात्र, योग्य वेळी, नेमकी कारवाई होणार असे दिसते. भारत कोणती कारवाई करणार याची अटकळ पाकिस्तानातही बांधली जात आहे. तेथील लष्करप्रमुख आसिम मुनिर यांचे प्रक्षोभक भाषण आणि पहलगाम हल्ला यांत कार्यकारणभाव नक्की आहे. पहलगामचा कट तिथे कदाचित् आधीपासूनच रचला गेला असेल. त्याचा सुगावा घेण्यात आपल्या यंत्रणा अपयशी ठरल्या हे मान्य करावे लागेल. मुनिर यांनी काश्मीरचा मुद्दा पुन्हा उकरून काढल्यानंतर सावधानता बाळागवला हवी होती. आता पहलगामनंतर पाकिस्तानला कायमचा धडा शिकविण्याची वेळ आली आहे. भारत काय करू शकतो याचा अंदाज घेऊन पाकिस्तान तयारी करीत असल्याचे दिसते. संरक्षण दलांना सर्वाधिकार दिल्यानंतर पाकिस्तानच्या एका मंत्र्याने पुढील २४ ते ३६ तास महत्त्वाचे असल्याचा इशारा दिला. भारताच्या कारवाईचा अंदाज घेऊन पाकिस्तानने व्याप्त काश्मीरमधील अनेक दहशतवादी तळ हलविण्यास सुरुवात केल्याचे वृत्त आहे. सिंधू जलवाटप करार स्थगित केल्यानंतर पाकिस्ताननेही सिमला करारातून अंग काढून घेतले आणि त्याचबरोबर ताबारेषेवरून काही ठिकाणी गोळीबारही सुरू केला. आंतरराष्ट्रीय सीमेपलीकडूनही गोळीबाराच्या घटना घडल्या आहेत. आपल्याकडे अण्वस्त्रे असून, त्यांचा रोख भारताच्या दिशेने असल्याची धमकी पाकिस्तानच्या एका मंत्र्याने दिली होती. दुसरीकडे पाकिस्तान आपणही दहशतवादाचे बळी असल्याची भूमिकाही घेत आहे. पहलगामनंतर पाकिस्तान अशा प्रकारे बहुमुखाने व्यक्त होत आहे. अशा स्थितीत पाकिस्तानला कायमस्वरूपी धडा शिकविण्याचे आव्हान पेलायचे आहे. पाकिस्तान आज सर्वांथीने एक अपयशी राष्ट्र ठरले आहे. देशांतर्गत फुटीरता आणि पाकिस्तानी तालिबानी यांनी तेथील लष्कराला जेरीला आणले आहे. अंतर्गत राजकीय संघर्ष विकोपाला गेला असून, त्यातून लष्करालाही आव्हान मिळाले आहे. त्यामध्ये तूर्त लष्कराला विजय मिळाला असला, तरी त्याच्या विरोधातील भावना पूर्णपणे गेलेली नाही. नाणेनिधीच्या मदतीमुळे दिवाळखोरीपासून तो देश वाचला असला, तरी आर्थिक अरिष्ट टळलेले नाही. दुसरीकडे भारत चार लाख कोटी डॉलरची अर्थव्यवस्था बनत आहे. या परिस्थितीत दहशतवादी हल्ले घडवून भारतात धार्मिक विद्वेष निर्माण करण्याचे जुने डावपेच पाकिस्तानी लष्कर खेळत आहे. याच लष्कराने पोसलेल्या दहशतवादी संघटनांची फौजही यासाठी तिथे आहे. यामुळे अंतर्गत समस्यांचे काहीसे विस्मरण होऊन लोक आपल्यामागे उभे राहतील, अशी पाकिस्तानी लष्कराची अटकळ आहे. एक प्रकारे पहलगाम हल्ल्याद्वारे या लष्कराने भारताला जाळ्यात ओढण्याचा प्रयत्न केला आहे. हा कावा ओळखून चोख प्रत्युत्तर देण्याचे आव्हान भारतासमोर आहे. त्यासाठी आततायीपणा उपयोगी पडणार नाही. संयम दाखवावा लागेल, लष्करी व राजनैतिक डावपेच टाकावे लागतील; आणि योग्य वेळ येताच धाव घालावा लागेल. तरच तो पाकिस्तानच्या वर्मी बसू शकेल.

.....

विविध सामाजिक चळवळी ही फुले-शाहू-आंबेडकरांच्या महाराष्ट्राची विशेष ओळख आहे. स्वातंत्र्यपूर्व काळात केशवपनापासून ते बालविवाहांपर्यंत वेगवेगळ्या अनिष्ट प्रथांविरोधात सुरू झालेला संघर्ष स्वातंत्र्योत्तर काळात देवाच्या नावाने जटा वाढवणं, देवदासी, पशुबळी अशा प्रथांच्या विरोधात सुरू राहिला. या अशा संघर्षाचे अलीकडच्या काळातील उदाहरण म्हणजे जातपंचायत मूत्माती अभियान.

खूप पूर्वी मी पाकिस्तानमधील मुक्तारमाईविषयी वाचलं होतं. मुक्तारचा भावाने तिथल्या तथाकथित उच्चवर्णीय मुलीशी प्रेमसंबंध प्रस्थापित केल्याचा संशय आल्यामुळे उच्चवर्णीयांची जातपंचायत बसली. जातपंचायतीने शिक्षा दिली, ती मुक्तारमाईवर जातपंचांनी सामुदायिक बलात्कार करण्याची. ही अमापुष व माणुसकीला काळिमा फासणारी घटना वाचल्यानंतर खूप वेदना झाल्या. परंतु त्यावेळी असे वाटत होते की, हे कुठे तरी लांब घडत आहे. आपल्याकडे असं काही नाही. परंतु हा माझा भ्रम होता.

२०१३ साली नाशिकची प्रमिला कुंभारकर ही तरुणी नऊ महिन्यांची गरोदर असताना तिचा तिच्या वडिलांनीच गळ आवळून खून केला. महाराष्ट्र अ‍ॅनिसन या प्रकरणाचा मागोवा घेतला असता या खुनामागचं कारण पुढे आलं. ते म्हणजे ‘जातपंचायत’. प्रमिलाने मातंग समाजाच्या मुलाशी आंतरजातीय विवाह केला होता. ती गरोदर राहिली. तिच्या पोटात दुसऱ्या जातीचा अंश वाढतो आहे, असे सांगत जातपंचांनी प्रमिलाच्या वडिलांवर दबाव आणला आणि अखेरीस जातपंचांच्या



आलेल्या जातपंचायतींनी पुढच्या काळात हुकूमशाही वृत्ती आणि क्रूरपणाचं धोरण अवलंबलं. बहिष्काराचं शस्त्र वापरलं. अगदी जन्मापासून ते मरणापर्यंत, बारशापासून ते सरणापर्यंत सर्वच बाबी पंचांच्या हातात. कुणी कोणते कपडे घालावेत, कधी लग्न करावं अन् कोणाशी करावं या सर्वच बाबींवर जातपंचांचा अधिकार असतो. एखाद्याच्या प्रेतयात्रेत सामील न होण्याचा निरोप जातपंचांनी दिल्यास तिरडी तशीच ठेवून लोक निघून गेले, घरात वडिलांचे प्रेत असताना कुणीही समाजबांधव फिरकले नाहीत, अशा अनेक तक्रारी येत होत्या. त्यापेक्षाही भयंकर म्हणजे मुलीने प्रेमविवाह केला किंवा मुलीने आंतरजातीय विवाह केला म्हणून जातपंचांच्या दबावामुळे जिवंत मुलीचे अंतिम विधी सुद्धा अनेक कुटुंबांनी केले होते.

नाशिकच्या प्रमिला कुंभारकरच्या प्रकरणानंतर म्हणजे २०१३ मध्ये डॉ. नरेंद्र दाभोलकरांच्या नेतृत्वाखाली महाराष्ट्र अ‍ॅनिसने हजजातपंचायतीस मूठमाती अभियानहसुरूकेलं.हे अभियान सुरू झालं त्यावेळी सुरुवातीला आम्हा कार्यकर्त्यांमध्ये असाच समज होता की, जातपंचायती फक्त भटक्या समाजातच

आहेत. परंतु रायगड जिल्ह्यातलं बौद्ध धर्मातील प्रकरण, महाबळेश्वरमधील मुस्लीम बांधवांचं प्रकरण, अकोले येथील मारवाडी कुटुंबाचं प्रकरण, तर पुण्यातील श्रीगौड ब्राह्मण असलेल्या, राजकीय क्षेत्रात नेतृत्व करणाऱ्या बांधवांचं बहिष्कृततेचं प्रकरण, अशी अनेक विविध जातधर्मातील प्रकरणं येत गेली आणि संभ्रम दूर झाला. फरक एवढाच होता की, आदिवासी-भटका समाज असले, तर दिल्या जाणाऱ्या शिक्षा या मोठय़ा प्रमाणात शारीरिक व आर्थिक छळाच्या असतात, तर अन्य समाजात त्या बहुतांशी मानसिक छळाशी निर्गडित असतात. उदाहरणार्थ, एका भटक्या समाजातील जातपंचायतीने बहिष्कृत परिवाराला कुन्हाड, कोयता, तलवार यांचा वापर करत जीवघेणी मारहाण केली. मध्यस्थी करण्यास गेलेल्या इतर समाजाच्या गावकऱ्यांनाही पंचांनी मारहाण केली. इथे बहिष्कृत करण्याचं कारण होतं की, रामा शिंदेने पंचांच्या विरोधाला न जुमानता मुलाचं लग्न लावलं. म्हणून रामाच्या साखरपुड्याच्या दिवशी मोडलं. त्या मुलीशी लग्न करण्यास समाजातील कोणीही तयार होत नव्हतं. रामाला पुन्हा

जातीत घेण्यासाठी गावातील तंटामुक्तीच्या लोकांनी मध्यस्थी केली. या गोष्टीचा राग येऊन जातपंचांनी रामाच्या घरावर हल्ला केला. रक्तबंबाळ होईपर्यंत मारहाण केली. घरातील स्त्रियांना नग्न करून मारहाण केली. गावकऱ्यांनी पीडितांना दवाखान्यात भरती केलं. परंतु पोलिसांना कळवूनही पोलीस तिकडे फिरकलेली नाहीत. कारण जातपंच एका राजकीय पक्षाशी संबंधित होते. आणि गावचे सरपंच जातपंचांच्या सोबत होते. दुसरं उदाहरण आहे ते कोकणातील भावकीचं. अशा तळेकर नावाच्या कोकणातील विधवा स्त्रीला जातीतून बहिष्कृत करण्यात आलं. बहिष्कृततेचे चटके सहन न झाल्याने आशाने आत्महत्या केली.

शिधांचे स्वरूप

जातपंच म्हणजे देवाचा अवतार समजला जातो. पंचांचा शब्द अंतिम मानला जातो. पंच नियम बनवतात, न्यायनिवाडे करतात आणि शिक्षाही करतात. जातपंचायती मुख्यतः यात्रा-जत्रांच्या वेळी देवस्थानाच्या ठिकाणी भरवल्या जातात. अन्य ठिकाणी भरल्यास एखाद्या दमडाला देव मानून पूजा केली जाते. त्यामुळे पंच बोलतात तो देवाच्या तोंडचा शब्द मानला जातो. पंचांच्या निर्णयांविरोधात ब्र काढला जात

नाही. जातीवरची आपली सत्ता टिकवून ठेवण्यासाठी पंचायतीने चित्र-विविच कायदे केले आहेत. बहिष्कृत केल्यावर शिक्षा म्हणून अंगावरच्या कपड्यात जिवंत सरडा सोडणं, कपाळावर डाग देणं, अर्धी मिशी काढणं, बायको गहाण ठेवायला सांगणं, स्त्रीची विक्री करणं, डोकं भादरून गाढवावरून शिंड काढणं, चटके देणं, अशा प्रथा होत्या. आजही काही जमातींमध्ये त्या दिल्या जातात.

जातपंचायती आणि राजकीय नेते

जातपंचांची त्यांच्या त्यांच्या जातीवर हुकमत चालते. त्यामुळे एकगटु हातसं मिळण्यासाठी जातपंच हाताशी असणं ही राजकीय क्षेत्राची गरज आहे. म्हणूनच जातपंचायतींच्या प्रकरणात पीडितांना न्याय मिळवून देताना आमच्यासारख्या कार्यकर्त्यांना राजकीय हस्तक्षेपालाही सामोरं जावं लागलं. निवडणुकीचे वारे वाहू लागले की, राजकीय पुढाऱ्यांकडून येणाऱ्या पैशावर पुढाळ ठेवून जातपंच सक्रीय होतात.

मूठमाती अभियानाची सुरुवात

महाराष्ट्र अ‍ॅनिसने डॉ. नरेंद्र दाभोलकरांच्या नेतृत्वाखाली ऑगस्ट २०१३ मध्येच जातपंचायतींना मूठमाती देण्यासाठी लढा सुरू केला. प्रमिला कुंभारकरचा बळी गेलेल्या नाशिकमध्येच ८ ऑगस्ट २०१३ रोजी ‘जातपंचायत मूठमाती अभियान’ला सुरुवात झाली. आपल्या भाषणात डॉ. दाभोलकर म्हणाले की, ‘‘जात हीच एक मोठी अंधश्रद्धा आहे, जातपंचायत हे तिचं अग्रदल आहे. जातीचं अग्रदल असलेली जातपंचायत नष्ट करू शकलो तरी जातीला हादरे बसतील.’’ मूठमाती म्हणजे अंतिम

विधी. शेवट करणे. त्यानंतर दुसरी परिषद १५ ऑगस्ट २०१३ मध्ये डॉक्टर दाभोलकरांच्या पुढाकारानेच लातूरमध्ये झाली. याच दरम्यान म्हणजे २० ऑगस्ट २०१३ला डॉ.दाभोलकरांचा खून झाला.

सामाजिक बहिष्कारविरोधी कायदा

यानंतर नाशिक, लातूर, पुणे, जळगाव, महाड अशा विविध ठिकाणी अंधश्रद्धा निर्मूलन समितीने ‘जातपंचायत मूठमाती अभियाना’ अंतर्गत परिषदा घेतल्या. डॉ. दाभोलकरांच्या हत्येनेही काम थांबलं नाही. परंतु जातपंचांच्या यामनमानीला आळा घालण्यासाठी स्वतंत्र कायदा अस्तित्वात नव्हता. महाराष्ट्र अ‍ॅनिसने निवेदनं, आंदोलनं, शासनाला प्रस्तावित कायद्याचा ड्राफ्ट देणं, अशा विविध मार्गांनी प्रयत्न केले. त्या प्रयत्नां १३ एप्रिल २०१६ मध्ये यश आलं. डॉ.बाबासाहेब आंबेडकरांच्या १२५ व्या जयंतीच्या पूर्वसंध्येला ‘सामाजिक बहिष्कार विरोधी कायदा’ अस्तित्वात आला. बाबासाहेबांनी स्वतः वाळीत टाकण्याच्या प्रथे विरुद्ध संघर्ष केला होता. हा कायदा अस्तित्वात येणं म्हणजे त्यांना कृतीशील अभिवादनच.

सोळा जातपंचायती बरखास्त
दरम्यानच्या काळात महाराष्ट्र अ‍ॅनिसच्या प्रयत्नातून १६ जातपंचायती बरखास्त झाले. अनेक ठिकाणी जातपंचायतींच्या ऐवजी समाज विकास मंडळं स्थापन झाली. कोरोनाच्या काळात स्वतंत्र काम थंडावल्यामुळे जातपंचायती पुन्हा सक्रीय होऊ पहात होत्या. मात्र त्या-त्या समाजाचं झालेलं बदललेली मानसिकता, कायदे कार्यकर्त्यांची सतकता यामुळे या प्रवृत्तींना आता थोडा तरी चाप बसला आहे.

नियोजनाचा ‘कुंभ’ रिताच!



जागतिक आकर्षणाचे केंद्र ठरलेल्या प्रयागराजच्या महाकुंभाच्या सांगतेला आज बरोबर दोन महिने पूर्ण झाले. साठ कोटींहून अधिक भाविकांचे स्नान आणि यानिमित्ताने तीन लाख कोटी रुपयांपेक्षा अधिकची झालेली उलाढाल नेत्रोद्दीपक ठरली. गगनभेदी आकड्यांचे दाखले देतानाच, या सोहळ्याच्या ‘न भूतो न भविष्यति’ यशस्वी नियोजनाबद्दल उत्तर प्रदेश आणि केंद्र सरकारने स्वतःची पाठही थोपटून घेतली. हे बहुचर्चित नियोजन अभ्यास व संशोधनाचा विषय ठरू पाहते आहे. अशा स्थितीत नाशिकमध्ये जेमतेम दोन वर्षांवर येऊन ठेपलेल्या सिंहस्थपवाबांबत महाराष्ट्र सरकारची अनास्था, चर्चा व विवेचनाचा विषय ठरते.

तोंडाशी येऊन ठेपलेल्या या सोहळ्याबाबत ना राज्य सरकार गांभीर्य दिसते, ना केंद्र! नाशिक-त्र्यंबकेश्वर परिसरासह राज्याचाही आर्थिक चेहरामोहरा बदलण्याची क्षमता असलेल्या सिंहस्थाच्या नियोजनाचे गाडे कागदावरून पुढे सरकायला तयार नाही. श्री प्रभू रामचंद्रांच्या वास्तव्याने पावन झालेल्या या पुण्यभूमीत गोदावरी तीरावर दर बारा वर्षांनी होणारा हा सोहळा पौराणिक काळापासूनच हिंदू धर्मीयांचा श्रद्धा आणि आस्थेचा विषय. पूर्वी किमान चार वर्षे आधीपासूनच त्याची तयारी सुरू व्हायची. आता स्वतःला हिंदुत्ववादी म्हणवून घेणारा भाजपच गल्लीपासून दिल्लीपर्यंत राज्यशकट हाकितो आहे. तरीही सिंहस्थाबाबत दर्शवली जात असलेली उदासीनता अनाकलनीय ठरते. नाशिकनंतर उज्जैनमध्ये २०२८मध्ये होणाऱ्या कुंभमेळ्याची कामे दोन-अडीच वर्षे आधीपासूनच सुरू झालेली आहेत हे विसरण! आगामी सिंहस्थ भव्यदिव्य करण्यासाठी नाशिक महापालिकेने १५ हजार कोटी, तर इतर यंत्रणांनीही नऊ हजार कोटींचा कागदोपत्री आराखडा सादर करूनही बरेच दिवस लोटले. मर्थ्यतरी सरकारने प्राधान्यक्रमाच्या कामांची प्राचुराणा करून त्यात पन्नास टक्क्यांपर्यंत काटखट केली. तरी अद्याप दमडीही देण्यात आलेली नाही. नियोजनाचे डिडिम तेवढे वाजविले जाते आहे. महिनाभरापूर्वी मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी नाशिकचा दौरा करून बावीसशे कोटींची कामे करण्याचे तोंडी आदेश दिले खरे; परंतु पैशांचे सांग आणता येत नसल्याने प्रशासन चिंतेत आहे. निधीचा खडखडाट असल्याने ‘सीएसआर’ फंडातून काही कामे मार्गी लावण्याची वेळ आली आहे. सिंहस्थाची कामे गतीने व्हावीत, यंत्रणांचा समन्वय साधला जावा म्हणून प्रयागराज आणि उज्जैनच्या धर्तीवर स्वतंत्र सिंहस्थ प्राधिकरण स्थापण्याची घोषणाही मुख्यमंत्र्यांनी केली. मात्र, यामुळे संभ्रम आणखी लावून नियोजन आणखी लांबले आहे. भाजप व मित्र पक्षांचे सरकार सत्तेवर येऊन चार महिने उलटले; अद्याप जिल्ह्याच्या पालकमंत्रिपदाचा तिढा सुटलेला नाही. त्यात प्राधिकरणाची घोषणा झाल्याने प्रशासन बुचकळ्यात पडले आहे. कारण प्राधिकरणाच्या ड्राफ्टचे कायद्यात रूपांतर करणे व इतर प्रक्रियेसाठी विधिमंडळाची मान्यता घ्यावी लागणार असल्याचे सांगितले जाते. त्यासाठी पावसाळी अधिवेशनाची वाट पाहावी लागणार आहे. नियोजनात भाजपसह घटक पक्षांचे लोकप्रतिनिधी आणि खुद्द मंत्र्यांनाही दुर्लक्षित करण्याचे कारण कळायला माग नाही. मुख्यमंत्र्यांनी बोलावलेल्या बैठकीलासुद्धा जिल्ह्यातील तीन मंत्री आणि युतीतील आमदारना हिंग लावून विचारवणार आले नाही. यावरून राजकीय सुंदोपसुंदीचा प्रत्यय यावा.

कधीतरी उपमा जास्त होतो आणि उरतो. मग तो गारगुट्ट उपमा कोणीच खात नाही. काही वेळा ताजा उपमाही उरतो. कारण तो दडदडीत किंवा घट्ट होतो जो अजिबात खाल्ला जात नाही. अशा वेळी हा उपमा फुकट घालवण्यापेक्षा त्यापासून एक भन्नाट नाशत्याचा पदार्थ बनवला तर...

उपमा कटलेट्स



साहित्य – उरलेला उपमा १ वाटी (त्यात काजू असतील तर काढून टाका.) उकडलेला आणि किसलेला बटाटा अर्धी वाटी, चाट मसाला, आवडीप्रमाणे तिखट, थोडा ओवा, मीठ, साखर.
कृती – सर्व साहित्य एकत्र करून घ्यावे. लक्षात ठेवा मिश्रण पातळ नको तर घट्ट हवं. त्याचे छोटे छोटे गोळे अथवा टिक्की करून आवडीप्रमाणे तळून किंवा भाजून घ्यावे. याच्या टिक्की किंवा कटलेट नीट वळता येत नसतील तर अर्धा तास ते मिश्रण फ्रीजमध्ये उघडे ठेवावे.



काही लोकांची त्वचा तेलकट असते. अशा व्यक्तींना चेहऱ्यावर मुरुमे अधिक येत असतात. अशा व्यक्तींच्या फेशियल थेरपीसाठी तेलयुक्त क्रीम वापरली गेली, तर त्वचा अधिक तेलकट होऊन मुरुमे वाढू शकतात. तेलयुक्त क्रीम वापरली गेल्याने त्वचेवरील रंध्रे बंद होऊन पिंपल्स येण्याचे प्रमाण वाढू शकते. तेलकट त्वचा असणाऱ्या व्यक्तींनी फेशियलसाठी वॉटर बेस्ड क्रीमसाठी वापर करणे चांगले. फेशियल थेरपीसाठी वापरण्यात येणारे प्रोडक्ट आपल्या नेहमीच्या वापरातील नसून, नवे असल्यास

फेशियल करताना अशी घ्या काळजी

त्याची 'पॅच टेस्ट' करून पाहणे चांगले. या टेस्टद्वारे आपण वापरणार असलेल्या क्रीमचे कोणत्याही प्रकारचे दुष्परिणाम आपल्या त्वचेवर होणार नाहीत याची खात्री आपल्याला करून घेता येते. ही टेस्ट करण्यासाठी थोडेसे क्रीम आपल्या मनगटाच्या आतील बाजूस लावून पाहावे. चोवीस तासांच्या नंतर या क्रीमचा कोणताही दुष्परिणाम जाणवला नाही, तरच हे क्रीम चेहऱ्यावर लावण्यास योग्य आहे, असे समजून त्याचा फेशियल थेरपीसाठी वापर करावा. फेशियल

थेरपी एखाद्या ब्युटी सलोनमध्ये किंवा पार्लरमध्ये जाऊन करणार असल्यास तेथील स्वच्छता, फेशियलच्या दरम्यान वापरण्यात येणारे टॉवेल, नॅपकिन, स्टीमर आणि इतर उपकरणे स्वच्छ असल्याची खात्री करून घेणे आवश्यक आहे. जर या वस्तू स्वच्छ आणि निर्जंतुक केलेल्या नसतील तर त्याद्वारे त्वचेला इम्फेक्शन होण्याचा धोका असतो. तसेच फेशियल करताना आपल्यासाठी वापरण्यात येणारे फेशियल कीट संपूर्णपणे नवीन आणि आधीपासून

वापरलेली नाही याची खात्री करून घ्यावी. आजकाल फेशियल कीटमध्ये सर्व प्रसाधने लहान लहान पाऊचेसमध्ये उपलब्ध असल्याने प्रोडक्ट आधी वापरले गेले आहे किंवा नाही याची सहज खात्री करून घेता येते. फेशियलसाठी वापरण्यात येणाऱ्या अनेक प्रसाधानांमध्ये किंवा क्रीममध्ये अनेक प्रकारची रसायने असतात. या रसायनांमुळे त्वचा कोरडी होणे, त्वचेला खाज सुटणे, त्वचा लालसर होणे, अशा समस्या उद्भवू शकतात. त्यामुळे फेशियलसाठी शक्यतो संपूर्णपणे नैसर्गिक वस्तूंचा वापर करणे केव्हाही चांगले. फेशियल थेरपी केल्यानंतर उन्हामध्ये बाहेर पडणे किंवा साबणाचा वापर टाळावा. फेशियल थेरपीनंतर त्वरित सौंदर्यप्रसाधनांचा वापरही करू नये. फेशियल केल्यानंतर त्वचेची रंध्रे खुली असतात. त्यामुळे सौंदर्य प्रसाधानांमधील रसायने या रंध्रांच्या वाटे त्वचेचा आत शिरून त्वचेचे नुकसान करू शकतात. फेशियलनंतर चेहरा धुण्यासाठी साबण किंवा फेसवॉशचा वापर न करता केवळ थंड पाण्याने चेहरा धुवावा.

घरचा वैद्य जाणून घ्या ५ उपाय
■ **काढा** – कानाच्या वेदनेमुळे त्रस्त आहात, तर घाबरण्यासारखे काही नाही. कांध्याच्या रस काढून कापसाच्या मदतीने कानात दोन ते तीन थेंबे टाका. काही वेळातच आराम मिळेल.
■ **हळद** – शारीरिक वेदनांपासून मुक्ती मिळवण्यासाठी गरमागरम दुधात हळद मिसळून सेवन करा. वाय्वतिरिक्त तेल आणि हळद गरम करून शरीरावर लावल्यानेही लाभ मिळेल.
■ **लसूण** – हे अँटीबॅक्टेरियल अल आणि अँटी इन्फ्लेमेटरी तत्त्वाने भरपूर औषध आहे, ज्याने उष्णताही प्राप्त होते. शारीरिक वेदनेत लसूण सर्वोत्तम विकल्प आहे. वाय्वतिरिक्त कानात वेदना होत असल्यास लसूणाच्या तेलाचे काही थेंबे टाकल्याने आराम मिळतो.
■ **लवंग** – दातदुखीवर लवंग सर्वोत्तम उपाय आहे. भाजलेल्या लवंगाची पेस्ट किंवा लवंग तेल कापसाने दाताला लावल्याने वेदनांपासून मुक्ती मिळेल.
■ **दालचिनी** – याने विशेषतः महिलांना मासिक पाळीदरम्यान होणाऱ्या त्रासापासून मुक्ती मिळते. अधिक रक्तस्त्राव होत असल्यास दालचिनी लाभकारी ठरेल. केवळ दालचिनी टाकून चहा बनवा किंवा तयार चहामध्ये दालचिनी पावडर टाकून सेवन करा.

मुक्ती मिळवण्यासाठी गरमागरम दुधात हळद मिसळून सेवन करा. वाय्वतिरिक्त तेल आणि हळद गरम करून शरीरावर लावल्यानेही लाभ मिळेल. लसूण हे अँटीबॅक्टेरियल अल आणि अँटी इन्फ्लेमेटरी तत्त्वाने भरपूर औषध आहे, ज्याने उष्णताही प्राप्त होते. शारीरिक वेदनेत लसूण सर्वोत्तम विकल्प आहे. वाय्वतिरिक्त कानात वेदना होत असल्यास लसूणाच्या तेलाचे काही थेंबे टाकल्याने आराम मिळतो. लवंग दातदुखीवर लवंग सर्वोत्तम उपाय आहे. भाजलेल्या लवंगाची पेस्ट किंवा लवंग तेल कापसाने दाताला लावल्याने वेदनांपासून मुक्ती मिळेल. दालचिनी याने विशेषतः महिलांना मासिक पाळीदरम्यान होणाऱ्या त्रासापासून मुक्ती मिळते. अधिक रक्तस्त्राव होत असल्यास दालचिनी लाभकारी ठरेल. केवळ दालचिनी टाकून चहा बनवा किंवा तयार चहामध्ये दालचिनी पावडर टाकून सेवन करा.

कर्करुग्णांसाठी जीवनसत्त्व 'ड' लाभदायक

कर्करोग झालेल्यांनी किमान तीन वर्षे नियमितपणे जीवनसत्त्व 'ड'ची मात्रा घेतल्यास ते जगण्याचा कालावधी आणखी काही वर्षे वाढू शकतो, असे एका अभ्यासात दिसून आले आहे. याबाबत अमेरिकेतील मिशिगन स्टेट विद्यापीठातील संशोधकांनी अभ्यास केला आहे. त्यांच्या म्हणण्यानुसार, जीवनसत्त्व 'ड'मुळे हाडे मजबूत होण्याबरोबरच आणखीही महत्त्वपूर्ण लाभ होतात. मिशिगन स्टेट विद्यापीठाचे तारेक हायकल यांनी सांगितले की, जीवनसत्त्व 'ड'च्या सेवनामुळे कर्करोग झालेल्या व्यक्तींमध्ये मृत्यूची जोखीम कमी झाल्याचा परिणाम चांगल्या प्रकारे दिसून येतो. पण त्याच वेळी या जीवनसत्त्वामुळे कर्करोगाला

प्रतिबंध होऊ शकतो, असे दाखवणारा कोणताही पुरावा मिळू शकलेला नाही. या संशोधकांनी कर्करोग प्रतिबंधाचे उपचार झालेल्या ७९ हजारोहून अधिक रुग्णांची माहिती तपासली. ही माहिती विविध अभ्यासात नोंदवण्यात आली होती. या अभ्यासात जीवनसत्त्व 'ड'ची मात्रा घेणारे रुग्ण मानसिक लाभसाठी औषधोपचार घेतलेल्या रुग्णांची तुलना करण्यात आली होती. हा कालावधी किमान तीन वर्षांचा होता. यात कर्करोग झाल्यानंतर

मृत्यू झालेल्यांवर लक्ष केंद्रित करण्यात आले. या संशोधनात असे दिसून आले की, जीवनसत्त्व 'ड' घेणारे रुग्ण आणि मानसिक लाभसाठी औषधोपचार केलेले रुग्ण यांच्यातील मृत्यूच्या प्रमाणात मोठा फरक आहे. जीवनसत्त्व 'ड' हे कर्करुग्णांसाठी किती महत्त्वपूर्ण ठरते, हे यातून दिसून आले, असे हायकल म्हणाले. असे असले तरी जीवनसत्त्व 'ड'ची नक्की किती मात्रा घ्यावी आणि त्याची रक्तातील पातळी किती असावी, ही माहिती यात मिळाली नाही, असेही त्यांनी स्पष्ट केले.

व्हॉट्सअॅपवर 'या' नंबरवरून फोन आला तर अजिबात उचलू नका! बँक अकाऊंट होईल रिकामे

व्हॉट्सअॅपचा वापर आपण सर्वच जण मोठ्या प्रमाणात करत असतो. एक इन्स्टंट मेसेजिंग ॲप म्हणून व्हॉट्सअॅप बेस्ट आहे. आपल्या नॉर्मल गप्पाटप्पांपासून ते ऑफिसची महत्त्वाची कामेही आपण या व्हॉट्सअॅपवर करत असतो. पण हे ॲप जेवढं उपयुक्त आहे तेवढंच धोकादायक आहे. आजकाल व्हॉट्सअॅपद्वारे कितीतरी स्कॅम होत असून अनेकजण यात फसले जात आहेत. आता आणखी एक नवीन प्रकरण समोर आले आहे. अनेकांना

आंतरराष्ट्रीय नंबरवरून अचानक कॉल येत आहेत. हे कॉलस इथिओपिया (+251), मलेशिया (+60), इंडोनेशिया (+62), केनिया (+254), व्हिएतनाम (+84) आणि इतर यासारख्या वेगवेगळ्या देशांचे आहेत. तर व्हॉट्सअॅप कॉल हे इंटरनेटद्वारे केले जातात. काही मीडिया रिपोर्ट्सनुसार, काही स्कॅम एजन्सी कार्यरत आहेत ज्या व्हॉट्सअॅप कॉलसाठी आंतरराष्ट्रीय नंबर विकत आहेत. कोणत्याही आंतरराष्ट्रीय कॉल शुल्काची चिंता न करता या क्रमांकांवरून कॉल करू शकतात. अशाप्रकारच्या कॉलसमुळे

तुमचा फोन हॅक होऊ शकतो, तुमचे बँकिंग डिटेल्सही समोरच्यांकडे जाऊ शकतात आणि तुमचं बँक खातं मोकळं होऊ शकतं. दिवटरवरील अनेक वापरकर्त्यांनी आंतरराष्ट्रीय नंबरवर एकापेक्षा जास्त वेळा कॉल येत असल्याचं सांगितलं आहे. जर तुमच्या बाबतीतही असेच होत असेल आणि तुम्हाला या समस्येपासून मुक्ती मिळवायची असेल, तर तुम्हाला या नंबरवरून येणाऱ्या कॉलसकडे दुर्लक्ष करावे लागेल. जर तुम्हाला अचानक एखाद्या आंतरराष्ट्रीय नंबरवरून कॉल दिसला तर तो ताबडतोब डिस्कनेक्ट करा. हा नंबर देखील ब्लॉक करा. ते तुमची वैयक्तिक माहिती चोरू शकतात आणि तुम्ही तुमचं बँक खाते साफ करू शकतात.



हा व्हॉट्सअॅप स्कॅमही चर्चेत
लोकांना व्हॉट्सअॅप मेसेजद्वारे नोकऱ्या दिल्या जात असल्याचे मेसेज येत आहेत. हे लोक कोणत्या ना कोणत्या कंपनीचे असल्याचा दावा करतात आणि दररोज पैसे पुरवण्याची चर्चा करतात. घरबसल्या आरामात काम करात येतं असं म्हणतात. एकदा वापरकर्त्यांना त्यांचे पैसे मिळाले की ते स्कॅमवर विश्वास ठेवू लागतात आणि मोठ्या घोटाळ्यात अडकतात. अशा घटना वापूवीही समोर आल्या आहेत. अशा प्रकरणांपासून दूर राहण्याचीही गरज आहे.

कच्ची केळी खाण्याचे फायदे



वजन होते कमी : वजन कमी करण्यासाठी रोज एक कच्चे केळे खायचा सल्ला डॉक्टर देतात. केळ्यामध्ये असलेल्या फायबरसमुळे शरीरातील अनावश्यक फॅट सेल्स काढून टाकण्याला मदत होते.
बद्धकोष्ठतेच्या समस्यांवर उपाय : कच्च्या केळ्यामध्ये असलेल्या फायबर आणि स्टार्चमुळे बद्धकोष्ठतेची समस्या दूर होते.
भुकेवर ताबा मिळवण्यासाठी : कच्च्या केळ्यांमधील फायबर, इतर पोषक गुणामुळे भुकेवर ताबा मिळवता येतो. कच्ची केळी खाल्ल्यामुळे लागणारी भूक नियंत्रणात येते. जंकफूडपासून वाचता येऊ शकते.
पचन प्रक्रिया होते चांगली : कच्ची केळी खाल्ल्यामुळे पचन प्रक्रिया चांगली होण्यास मदत होते. कच्च्या केळ्यामुळे कॅन्सरचा धोकाही कमी होतो. यातील कॉल्शियममुळे हाडे मजबूत होतात.
डायबिटीसवर नियंत्रण - तुमचा डायबिटीस प्राथमिक स्टेजमध्ये असेल तर कच्ची केळी खायला सुरुवात करा. कच्च्या केळ्यामुळे डायबिटीस नियंत्रणात यायला मदत होते.

केसांचे आरोग्य

हेल्थ कॉन्सस पण ज्ञान मात्र जाहिरातीतून मिळवलेले, अशा विचित्र परिस्थितीला आपण सध्या सामोरे जात आहोत. जगमान्य असलेली 'फॅमिली डॉक्टर' ही संकल्पनाही आता जवळजवळ अस्तित्व हरवून बसलेली. अशावेळी किरकोळ आजारांसाठी अथवा काही आरोग्यदायी सल्ल्यांसाठी काही माहिती लागली तर ती कुठे मिळवायची? असा प्रश्न येतो.

पूर्वीपासून भारतीय संस्कृतीत किरकोळ आजारांसाठी आजोबाईंचा बटवा महत्त्वाचे स्थान मिळवून होता. आता आजीच घरात असणे अवघड, तर बटवा कुठून मिळायचा? पण आजही अगदी घरातच असणाऱ्या साऱ्यासाध्या

पदार्थापासून किरकोळ उपचार कसे करायचे याचे मार्गदर्शन देण्याचा हा प्रयत्न. यातील उपचार प्रसिद्ध आयुर्वेदाचार्य श्रीकांत बागेवाडीकर यांना विचारून घेतले आहेत. केस हा साऱ्यांच्याच जिवाळ्याचा विषय. केसांमुळे माणसाच्या व्यक्तिमत्त्वाला एक प्रकारची ओळख मिळत असते. विशेषतः महिलांवांगाला ही ओळख जास्त महत्त्वाची असते. केस कुणाच्याही सौंदर्यात कशी भर घालतात हे काही सांगायला नको. मात्र या केसांची निगा आणि काही तक्रारी असल्यास त्या दूर करणे हे मोठे कामच होऊन बसते. अशा वेळी हे छोटे छोटे उपाय नक्कीच फायद्याचे ठरतात. चटकन करता येणारे हे उपाय करून पाहावेत असेच आहेत.
केस पांढरे होणे - १०० ग्रॅम खोबरेल तेलात २० ते २५ लाल जास्वंदीची फुले मंद आचेवर तळून काढावीत. पाण्याचा अंश गेला की फुलांसकट तेल गरम होऊ घावे व मग गाळून बाटलीत भरावे. हे तेल आठवड्यातून किमान दोन वेळा केसांना लावावे.जास्वंद हा उत्तम नैसर्गिक डाय असून त्याचे इंग्रजी नाव 'शू फ्लॉवर' असे आहे. पूर्वीच्या काळी ही फुले बुटांना पॉलिश करण्यासाठी वापरली जात असत.

दहामध्ये दुधापेक्षा अधिक प्रमाणात प्रथिने आणि जीवनसत्त्वे असतात, तसेच दुधाच्या मानाने दही पचण्यास जास्त हलके असते. दह्याच्या सेवनाने पचनशक्ती चांगली राहते. याशिवाय आपल्या शरीरासाठी आवश्यक असलेली अनेक पोषक तत्वे दह्यामध्ये आहेत. दही हे प्रथिनांचे प्रमुख स्रोत असून, ही प्रथिने दुधात असलेल्या प्रथिनांच्या मानाने पचवण्यास हलकी असतात. ज्या व्यक्तींना दुधामध्ये असलेल्या लॅक्टोज या तत्त्वाची ॲलर्जी असते, त्या व्यक्तींना दही खाण्याचा सल्ला आहारतज्ज्ञ देतात. दुधाचे दह्यामध्ये परिवर्तन होत असताना, दुधातील लॅक्टोजचे लॅक्टिक ॲसिडमध्ये रूपांतर होत असते. त्यामुळे ज्यांना दुध पचत नाही, त्यांनी दह्याचे सेवन नियमित करावे.

दही; स्वादिष्ट आणि आरोग्यदायी

दह्यामध्ये असलेल्या कॉल्शियम आणि रिवोफ्लाविन या घटकांमुळे शरीरातील हाडांचा, ओस्टियोपोरोसीस सारख्या व्याधीपासून बचाव होतो. या व्याधीने ग्रस्त असलेल्या व्यक्तींनी दिवसातून किमान एकदा तरी दह्याचे सेवन अवश्य करावयास हवे, असे आहारतज्ज्ञांचे मत आहे. दह्यामध्ये अनेक रोगांवर मात करणारी गुणकारी तत्त्वे आहेत. पोटाशी निर्गडित विकार असणाऱ्यांनी दह्याचे सेवन करावे. जुलाब किंवा बद्धकोष्ठता यांपैकी कशाचाही त्रास होत असल्यास दह्याच्या सेवनेने आराम पडतो. दह्यामध्ये असलेल्या लॅक्टोबॅसिली नामक बॅक्टेरियामुळे पोटाशी निर्गडित विकार बरे होण्यास मदत मिळते. दह्याच्या सेवनाने कोलनचे आरोग्यही चांगले राहते. मोठ्या आतड्याच्या मुख्य आणि सर्वात लांब भागाला कोलन म्हणतात. दह्याच्या नियमित सेवनाने दह्यातील बॅक्टेरियामुळे कोलनचे आरोग्य सुधारून, कोलनचा कर्करोग होण्याची संभावना

कमी होते. याशिवाय त्वचेशी निर्गडित समस्यांमध्ये ही दही किंवा ताकाचे सेवन करण्याचा सल्ला दिला जातो. दह्याने किंवा ताकाने पोटामध्ये शीतलता जाणवते. त्यामुळे सतत खाज सुटणे, त्वचेवर लाग चट्टे उठणे, अंगाची आल होणे, या तक्रारी पुष्कळ प्रमाणात कमी होतात. तसेच निद्रानाश असलेल्या व्यक्तींनी रात्री झोपताना दह्याने डोक्याची मालिश करावी व आपल्या आहारात दह्याचा नियमित समावेश करावा. दह्यामध्ये गूळ मिसळून खाल्ल्यास कामोत्तेजना वाढते. वजन घटवण्याची इच्छा असणाऱ्या व्यक्तींनी लो-फॅट दह्याचे सेवन करावे. दह्यामध्ये झिंक, कॉल्शियम, जीवनसत्त्व बी१, बी२, बी६, आणि बी१२ ही तत्त्वेही असतात. झिंक असल्याने दह्यामध्ये अँटी इन्फ्लेमेटरी गुण आहेत. त्यामुळे त्वचेवरील मुरुमे कमी होण्यास मदत होते. तसेच दह्यामध्ये असलेली एन्झाइम्स त्वचेला आर्द्रता देतात, त्वचेवरील रंध्रांचा आकार कमी करतात, आणि त्वचा मुलायम, सतेज बनवतात. दही केसांच्या आरोग्यासाठी देखील अतिशय फायदेशीर आहे.



आजकालच्या धावत्या युगाला अनुसरून बदललेली आपली जीवनशैली, असंतुलित आहार, जेवण्याचे अनियमित असणारे वेळापत्रक, व्यायामाचा अभाव आणि काम करताना किंवा एरवीही खुरीवर बसतानाची चुकीची पोझिशन किंवा स्थिती या सगळ्यांमुळे आपल्यापैकी बहुतेकांनी पाटदुखीची तक्रार कधी ना कधी अनुभवलेली असते. एकदा पाटदुखी सुरू झाली की मग रोजची लहानसहान कामे करणे देखील अशक्यप्राय होऊन बसते. काही प्राथमिक औषधोपचारांनी तात्पुरता आराम मिळत असला तरी या औषधांचा परिणाम ओसरला की पाटदुखी पुनश्च सुरू होते. तसेच फार काळ उपर पैन किलर्सचा वापर केला गेला, तर त्यावेळी दुष्परिणाम जाणवू लागतात. परिणामी, पाटदुखीच्या जोडीने ॲसिडिटी, शरीरामध्ये

हर्बल किंवा आयुर्वेदिक तेलांनी केलेला मसाज पाटदुखीसाठी चांगला आहे. घरच्या घरी मसाज करण्यासाठी निलगिरी, मोहरी, किंवा नारळच्या तेलाचा वापर केला जाऊ शकतो. तेल थोडे गरम करून घेऊन मग त्याने मसाज करावा. त्यानंतर थोड्या वेळाकरिता तेल तसेच राहू देऊन, मग गरम पाण्याने स्नान करावे. आजकाल बाजारामध्ये खास मसाजसाठी अनेक प्रकारची आयुर्वेदिक व हर्बल तेल उपलब्ध असतात. पण वैद्यकीय सल्ल्यानुसारच या तेलांचा वापर करावा. पाटदुखीसाठी तेलाचा मसाज आवश्यकता असेल तर दररोज करावा.

पाटदुखीपासून असा मिळवा आराम

हळदीमध्ये असलेल्या 'कुर्कुमीन' या तत्त्वामुळे अंगावरील सूज कमी होऊन अंगदुखीपासून आराम मिळतो. त्यामुळे पाटदुखी सतावत असल्यास दररोज एक ग्लास दुधामध्ये पाव चमचा हळद घालून प्यावे. आवश्यकता वाटल्यास दुधामध्ये अर्धा चमचा मध चवीकरिता घालावा. त्याचप्रमाणे मॅग्नेशियम सल्फेटमुळे (यालाच इस्पम सॉल्ट असेही म्हणतात) ही अंगावरील सूज कमी होण्यास मदत मिळते. याच्या वापराने रक्ताभिसरण सुधारून, अंगदुखी कमी होते. अंधोळीच्या गरम पाण्यामध्ये हे इस्पम सॉल्ट घालून ते पाणी पाठीवर घेत पाट

शेकून काढावी. आल्याचा वापर केल्यानेही अंगावरील सूज व दुखणे कमी होण्यास मदत होते. दीड कप पाण्यामध्ये आल्याचे काही तुकडे घालून हे पाणी उकळून घ्यावे. दिवसभरात हे पाणी थोडे-थोडे करून तीन ते चार वेळा प्यावे. शेकून काढावी. आल्याचा वापर केल्यानेही अंगावरील सूज कमी होऊन पाटदुखी कमी होते. जर बर्फाची पिशवी नसेल, तर एखाद्या जाडसर टॉवेलमध्ये बर्फ घेऊन तो बर्फ पाट दुखत असलेल्या ठिकाणी पंधरा ते वीस मिनिटे फिरवावा. पाटदुखीमध्ये गरम पाण्याच्या पिशवीचा शेक घेतल्यानेही आराम मिळतो.

शेकून काढावी. आल्याचा वापर केल्यानेही अंगावरील सूज व दुखणे कमी होण्यास मदत होते. दीड कप पाण्यामध्ये आल्याचे काही तुकडे घालून हे पाणी उकळून घ्यावे. दिवसभरात हे पाणी थोडे-थोडे करून तीन ते चार वेळा प्यावे. शेकून काढावी. आल्याचा वापर केल्यानेही अंगावरील सूज कमी होऊन पाटदुखी कमी होते. जर बर्फाची पिशवी नसेल, तर एखाद्या जाडसर टॉवेलमध्ये बर्फ घेऊन तो बर्फ पाट दुखत असलेल्या ठिकाणी पंधरा ते वीस मिनिटे फिरवावा. पाटदुखीमध्ये गरम पाण्याच्या पिशवीचा शेक घेतल्यानेही आराम मिळतो.



कोट्यवधींचा खर्च तरीही पाण्याची बोंबाबोंब महाड तालुक्यातील अनेक गावे, वाड्या तहानलेल्याच

ही गावे, या वाड्या टंचाईग्रस्त

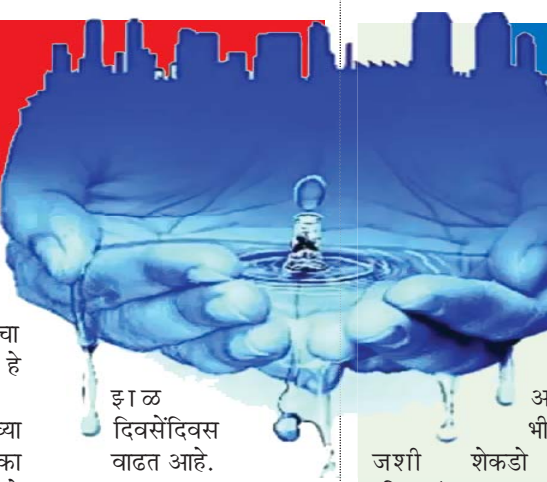
- पिंपळकोंड - दाभोल : खलारी, खडपवाडी - वाकी बुद्रुक : आंब्याचा माळ, धनगरवाडी, आदिवासी, वाडी, नारयणवाडी, नाणे माधिआवाड, नांदरवाडी, पेदामकरवाडी, रोहिंदस वाडी /बौद्ध वाडी, नाणेमाची, शेवते - पावाड : पावाड गाव, प्राथमिक आरोग्य केंद्र पावाड, बौद्धवाडी, मोहल्ला, पावाड नाका, बाउलवाडी - निगडे : उतेकर वाडी, रहाटवाडी, मधली वाडी, फणसेवाडी, मोरेवाडी, डोहवाडी, सावंतवाडी, खोतवाडी, जगतापवाडी, बौद्धवाडी - निजामपूर : हिरकणी वाडी - कुलें बौद्धवाडी - मुमुरशी : आंबेवाडी - मोतीत, कातिवडे, बोरागाव, वडघर भिखर/आदिवासी वाडी, पाटील वाडी बौद्धवाडी मोहोत कोंड /आकटवाडी, सुतारवाडी / निसे वाडी - टोळ बुद्रुक : टोळ बुद्रुक गावठाण, सापे तर्फे गोवले, टोळ बुद्रुक आदिवासी वाडी, टोळ बुद्रुक बौद्धवाडी - रावतडी : मासेधर - करंजाडी : मरसे कोंड - कावळे तर्फे विन्हेरे : धनगर वाडी - ताम्हाणे बौद्धवाडी, पवारवाडी, ढळवीवाडी, मोरेवाडी, जोरावेवाडी, धुमाळवाडी, दामेकर वाडी, कालकाई वाडी,	- बद्रिकेवाडी, धनगरवाडी, मोहितेवाडी , खामकरवाडी - चोघिरे : चोघिरे गवळवाडी - आडी : आडी बौद्धवाडी , दत्तवाडी, डोंगरांली - वारंगी : गाढव खडकवाडी, मलई वाडी - कुंभे शिवधर : सुतेभाऊ - गोडाळे : शेडगे कोंड, झांजे कोंड, आदिवासी वाडी - रेवतळे : फोंजदार कोंड - कुसगाव : कुसगाव खुर्द, वाणी कोंड - धारेचा कोंड मोहल्ला बौद्धवाडी, सडेवाडी, खरवाचा कोंड, गार पाटले, धनगर वाडी - दासगाव : भोईवाडी, मोहल्ला ,पाटील वाडी, परीट आळी, गणेश नगर, आदिवासी वाडी, बौद्ध वाडी, बामणे कोंड, न्हावी कोंड, वांद्रे कोंड, चर्मकार वाडी, प्राथमिक आरोग्य केंद्र - नातोडी : जंगमवाडी, धारेची वाडी, चव्हाणवाडी - तळीये : पुनर्वसन, वरचे वाडी ,मधली वाडी, चर्मकार वाडी, बौद्धवाडी, सुतार कोंड, कुंभे नळी, खालची वाडी, शिंदेवाडी, - वीर : वीर गावठाण, खरपवाडी, गणेश वाडी, पर डुना वाडी, बौद्ध वाडी, वीर मोहल्ला, वीर दत्तवाडी, वीर टेभेवाडी, वीर खोळेवाडी, वीर भवानी वाडी - भावे : चौधरी वाडी, भावे पटार, पिंपळदरी
---	---

■**मुंबई** : महाड : पाणीटंचाईमुक्त महाड तालुक्यासाठी सरकारने अनेक वर्षांमध्ये कोट्यवधी रुपये खर्च केले आहेत. तरीही यंदा 8 गावे आणि 100 वाड्यांमध्ये मोठी पाणीटंचाई असून टँकरने पाणीपुरवठा करण्याची मागणी करण्यात आली आहे. कोट्यवधी रुपये खर्चूनही पाणीटंचाई कायम असेल तर खर्च योग्य पद्धतीनेच होत नाही तसेच पाणीटंचाईवरील नियोजन चुकले आहे, हे या निमित्ताने स्पष्ट होत आहे.

दर पाच वर्षांनी सरकारकडून शेकडो योजनांचा पाऊस पाडूनदेखील महाड तालुक्यातील विहिरी कोरड्याच आहेत. त्यामुळे पाणीटंचाईय़ा योजनांना फायदा कंत्राटदारांना होत असल्याचे निदर्शनास येत आहे. एप्रिल महिना संपत असतानाच आणि उन्हाचा कड-का दिवसेंदिवस वाढत असताना तालुक्यातील 8 गावे आणि

100 वाड्यांनी टँकरने पाणीपुरवठा करण्याची मागणी केली आहे. यातून पाणीटंचाईवरील योजनांचा कसा फज्जा उडाला आहे, हे स्पष्ट होते.

महाड तालुका हा सह्याद्रीच्या पर्वतरांगेत वसलेला तालुका आहे. तालुक्यात बहुसंख्य गावे दुर्गम डोंगराळ भागात आहेत. पावसाळ्यात अतिवृष्टीचा फटका तर उन्हाळ्यात पाणीटंचाईची झळ अशा दुहेरी संकटाला या तालुक्यातल्या रहिवाशांना तोंड द्यावे लागत आहे. महाड तालुक्यात दरवर्षी सरासरी 3 हजार मिलिमीटर पाऊस कोसळतो. भौगोलिक परिस्थितीमुळे पडणारे सर्व पाणी नदी, नाल्यांद्वारे समुद्राला जाऊन मिळत आहे. या वाहून जाणाऱ्या पाण्यावर अनेक वर्षांपासून नियोजन न केल्यामुळे ग्रामीण भागामध्ये दरवर्षी पाणीटंचाईच्या झळा जाणवतात. गंभीर बाब म्हणजे पाणीटंचाईची



इ 1 ठ दिवसेंदिवस वाढत आहे.

महाड तालुक्यात मार्चपासूनच पाणीटंचाई तीव्रता जाणवू लागली आहे. एप्रिलअखेरपर्यंत 26 ग्रामपंचायतींमधील 8 गावे, 100 वाड्यांना पाणीटंचाईची झळ बसली आहे. यामुळे टँकरमुक्तीच्या कितीही वल्याने केल्या तरी तालुक्यामध्ये टँकरने पाणीपुरवठा करावा लागत आहे, हे वास्तव आहे. टँकरमुक्तीची घोषणा दाखवण्यासाठी ज्या गावांमध्ये पाणी योजना राबवल्या आहेत त्या गावांमध्ये टँकरमुक्ती झाल्याची भासवले जात आहे. योजना फोले ठरली तरी त्या ठिकाणी टँकरने पाणीपुरवठा केला जात नाही.

महाड तालुक्यातील वास्तव तीव्र पाणीटंचाईमुळे पशुपक्षीही व्याकुळ

पाणीटंचाईग्रस्त २६ गावांमधील प्राणी संख्या

पिंपळकोंड गावामध्ये १५०, दाभोल ग्रामपंचायत १३५, वाकी बुद्रुक ५३८, पावाड १८०, निगडे ४१५, निजामपूर २०, कुलें २०, मुमुरशी ८५, मोहोत ४२०, टोळ १३५, रावतडी ७५, करंजाडी ३५, कावळे तर्फे विन्हेरे २२३, ताम्हाणे ५१०, चोघिरे १३५, आडी २३१, वारंगी १२५, कुंभे शिवधर १००, गोडाळे ३३६, रेवतळे २२५, कुसगाव २२३, दासगाव ८४५, नातोडी ३५, तळीये ३००, वीर २८५, भावे २४४.

■महाड :

पाणी ही प्रत्येक सजीवाची गरज आहे. महाड तालुक्यातील भीषण पाणीटंचाईची झळ देण्याची नितांत गरज आहे. महाड तालुक्यातील 26 ग्रामपंचायतींमधील 8 गावे आणि 100 वाडी वस्त्यांवर पाणीटंचाईची भीषण समस्या जाणवू लागली आहे. या ठिकाणी असलेल्या जवळपास 26 हजार लोकसंख्येला तसेच सहा हजार पाळीव प्राण्यांना पिण्याच्या पाण्यासाठी प्रचंड पायपीट करावी लागत आहे. ग्रामीण भागामध्ये पूर्वी जनावरांसाठी नैसर्गिक पानवटे उपलब्ध होते. मात्र, काही वर्षांमध्ये पाण्याची पातळी घटल्यामुळे हे नैसर्गिक पानवटे बंद पडले आहेत. याबाबत वनविभाग आणि शासनाच्या पशुसंवर्धन विभागाकडून

उपाययोजना होणे गरजेचे होते. सरकारकडून फक्त मानवी वस्त्यांवर पाणी उपलब्धता करून देण्यासाठी योजना राबवल्या जातात. वन्य भागातील नैसर्गिक झरे, पानवटे बंद पडल्याने जंगली जनावरे पाण्याच्या शोधात मानवी वस्तीकडे वळत आहेत. महाड तालुका निसर्ग संपन्न असला तरी काही वर्षांमध्ये पर्यावरणीय आणि भूगर्भीय बदल झाले आहेत. मोठ्या प्रमाणात होणारी वृक्षतोड त्याचप्रमाणे डोंगरांमध्ये होणारे खोदकाम, दगड फोडण्यासाठी वापरला जाणारे जिलेटिन आदी कारणांमुळे जंगल भागातील नैसर्गिक झरे बंद पडले आहेत. शिवाय गावांशेजारील पिण्याचे पाण्याचे स्त्रोतदेखील आटले आहेत. एप्रिलच्या पहिल्या आठवड्यातच तालुक्यातील अनेक गावांमध्ये पाणीटंचाई सुरू झाली. माणसांसोबतच प्राण्यांचेही पाण्यावाचून हाल होत आहेत. शेतकऱ्यांनी दूध उत्पादनाकडे पाठ फिरवली असल्याने गावांमधून असलेले जनावरांचे गोठे रिकामे पडले आहेत. तरीदेखील आधुनिक शेतीबरोबर दुग्ध उत्पादन करणाऱ्या शेतकऱ्यांकडे असलेल्या जनावरांचे या बदलत्या तापमानामुळे आणि पाण्याच्या टंचाईमुळे हाल होत आहेत.

वसई-विरार महानगरपालिकेच्या नावाखाली बेकायदेशीर टपन्या

■**विरार** : केंद्र शासनाच्या पंडित दिनदयाल अंत्योदय योजना राष्ट्रीय उपजिविका अभियानांतर्गत चालणारा आणखी एक गैरप्रकार समोर आला आहे. या योजनेअंतर्गत पंतप्रधान स्वनिधी मधून कर्जे घेणाऱ्यांनी चक्क केंद्र आणि वसई -विरार महापालिकेचे नाव वापरून अनधिकृत टपन्या उभारल्या असल्याचे उघड झाले आहे. केंद्र शासनाच्या दिनदयाल अंत्योदय योजना राष्ट्रीय उपजिविका अभियान (डिएव्हाय-एनयूएलएम) योजनेमध्ये गैरप्रकार होऊ लागले आहेत. या योजनेमधून कर्जे मिळविण्यासाठी बनावट लेटरहेडचा वापर करण्यात आल्याचे नुकतेच उघडकीस आले होते. आता तर योजनेच्या नावाचा गैरवापर करून नात्तासोपाऱ्यात अनधिकृत टपन्या बनविण्यात आल्या आहेत. या योजनेतून कर्जे घेणाऱ्यांनी ठिकठिकाणी मोक्याच्या जागेवर



योजना काय?

या योजने अंतर्गत फेरिवाल्यांना आत्मनिर्भर बनविण्यासाठी ५० हजारांची कर्जे उपलब्ध करून दिली जातात. कर्ज देण्याचे कागदपत्रांची पूर्तता करून बँकेत पालिकेमार्फत प्रस्ताव सादर केले जातात. पात्र व्यक्तींना ७ टक्के व्याजाने ही कर्जे दिली जातात. यासाठी बँकेकडून पडताळणी केल्यानंतर ही कर्जे संबंधित फेरिवाल्यांना दिली जातात.

अनधिकृत टपन्या बनवल्या आहेत. त्यावर दिनदयाल अंत्योदय योजना राष्ट्रीय उपजिविका अभियानांतर्गत मंजुरी आणि वसई-विरार महापालिका असे नाव लिहिण्यात आले आहे. या टपन्या केंद्र शासनाच्या मंजुरीने तयार झाल्याचे दाखवून धूळफेक केली जात आहे. त्यातही धक्कादायक बाब म्हणजे या टपन्या संबंधितांने अन्य व्यक्तींना भाड्याने दिल्या आहेत. पालिकेच्या काही अधिकारी

आणि कर्मचाऱ्यांच्या संगनमताने आर्थिक देवाण-चेवाण करून या टपन्या उभ्या केल्या गे असल्याचा आरोप करण्यात येत आहेत.

पालिकेचे स्पष्टीकरण

वसई-विरार महापालिकेने दिन दयाळ योजनेतून व्यवसाय करण्यासाठी कर्जे उपलब्ध करून देण्यात आली आहेत. मात्र कोणत्याही प्रकारच्या टपन्या उभारण्यासाठी परवानगी दिली नसल्याचा खुलासा पालिकेने केला आहे. २०१४ ते २० एप्रिल

२०२५ पर्यंत फक्त १ हजार ५४९ इतक्या लाभाभ्यांना कर्ज देण्यात आले असल्याची माहिती दिली आहे.

या टपन्या बेकायदेशीर आहेत. त्याची माहिती घेऊन संबंधित विभागाच्या सहाय्यक आयुक्तांना कारवाई करण्यासाठी कळविण्यात येईल. तसेच योजनेचा गैरवापर करणाऱ्यांवर देखील कारवाई केली जाईल.

—**सुभाष जाधव, उपायुक्त, वसई विरार महापालिका**

या योजनेअंतर्गत केवळ व्यवसायासाठी कर्जे दिली जातात. योजनेच्या नावाचा वापर करून उघडण्यात आलेली दुकाने बेकायदेशीर आहेत. त्यांचा पालिकेशी काहीही संबंध नाही.

—**रुपाली कदम, प्रमुख, दिनदयाल अंत्योदय योजना राष्ट्रीय उपजिविका अभियान**

रस्ते खड्डेमुक्त कामाबाबत तडजोड नाही, अधिकाऱ्यांची झाडाझडती

■**मुंबई** : मुंबईतील रस्ते खड्डे मुक्त करण्यासाठी सिमेंट कॉंक्रीटचे रस्ते करण्यावर पालिका प्रशासनाने भर दिला आहे. पावसाळ्यापूर्वी खड्डेमुक्त रस्त्यांसाठी रस्ते कामात गुणवत्तेशी तडजोड केली जाणार नाही. मुंबई शहर व दोन्ही उपनगरातील अधिकाऱ्यांनी कामाच्या ठिकाणी संप्राइज व्हिजिट करावी. रस्ते कामांत दिरंगाई नुटी आढळल्यास थेट दंडात्मक कारवाईसह कठोर कारवाई करावी, असे सक्त आदेश पालिका प्रशासनाने रस्ते विभागाला दिले आहेत.

१७ ते २३ एप्रिल या ७ दिवसांच्या कालावधीत २ हजार ६५० रेडी मिक्स का-क्रीट मिक्सर वाहनांचा वापर करण्यात आला आहे. म्हणजेच दररोज सरासरी ३७८ रेडी मिक्स कॉंक्रीट मिक्सर वाहनांमधून पेकमेंट क्वालिटी कॉंक्रीटचा पुरवठा झाला आहे. यानुसार तब्बल १८ हजार ५६० घनमीटर सिमेंट कॉंक्रीट वापरून रस्ते कॉंक्रीटकरण पूर्णत्वाकडे पोहोचले आहेत.

खड्डेमुक्त रस्ते तयार करण्याचे ध्येय ठेवून, सिमेंट कॉंक्रीट रस्ते तयार करण्याचा महत्त्वाकांक्षी प्रकल्प राबवला जात आहे.



३१ मेपर्यंत कामे फत्ते करा

यंदाच्या पावसाळ्यापूर्वी म्हणजे ३१ मेपर्यंत मुंबईतील काम सुरू असलेल्या अधिकाधिक रस्त्यांचे आहे. कॉंक्रीट कामाचा दर्जा अत्युच्च असावा याकडे काटेकोर लक्ष दिले जात आहे. गुणवत्तेवर नियंत्रण देण्यासाठी नियमित तपासण्या केल्या जात आहेत.

कॉंक्रीट रस्ते डांबराच्या रस्त्यापेक्षा अधिक काळ टिकतात. ते अवजड वाहतुकीला आणि हवामानातील बदलांना जास्त चांगले तोंड देतात. एकदा का कॉंक्रीट रस्ता तयार झाला, तर त्याची देखभाल दुरुस्ती कराव्या खर्च फार कमी असतो आणि वेळोवेळी दुरुस्तीची गरजही कमी भासते. मुंबईतील भौगोलिक स्थिती, पर्जन्यमान, वाहतुकीचा

भार इत्यादी बाबी लक्षात घेता डांबरी रस्त्यांच्या तुलनेत सिमेंट कॉंक्रीटचे रस्ते हा अधिक चांगला पर्याय ठरतो आहे. यंदा अधिकाधिक रस्ते सिमेंट कॉंक्रीटने मजबूत करण्याचे लक्ष्य असून रस्ते व वाहतूक विभागाचे अधिकारी अतिरिक्त कार्यरत आहेत. सर्वत्र रस्त्यांवर रात्रीच्या वेळी सुरू असलेली कॉंक्रीटकरणाची कामे करून वाहतूककोंडी टाळण्याचा प्रयत्न केला जात आहे.

सिमेंट कॉंक्रीट रस्ते अधिक टिकाऊ आणि खड्डेमुक्त असल्याने मुंबईकरांना सुरक्षित आणि आरामदायक प्रवास अनुभवता येईल.

वेळेची बचत गुणवत्तेवर नियंत्रण

रेडी मिक्स कॉंक्रीट मिक्सर वाहन हे एक विशेष प्रकारचे वाहन आहे, ज्यामध्ये फिरणाऱ्या ड्रममध्ये तयार केलेले सिमेंट कॉंक्रीट भरलेले असते. हे वाहन आरमदायक प्रकल्पावरून बांधकाम स्थळी कॉंक्रीट पोहोचवते. ड्रम सतत फिरत असल्यामुळे कॉंक्रीट घट्ट न होता त्याचे मिश्रण एकसंध राहते. या टूकच्या वापरामुळे वेळेची बचत होते आणि कॉंक्रीटच्या गुणवत्तेवर नियंत्रण ठेवता येते.

भिवंडीत बांगलादेशी नागरिकांचे आश्रयस्थान

■**भिवंडी** : पहलगाम मधील दहशतवाद्यांच्या हल्ल्यांनंतर देशभरात सुरक्षा यंत्रणांसह स्थानिक पोलीस प्रशासनाकडून अवैधपणे भारतात वास्तव्य करणाऱ्या पाकिस्तानी आणि बांगलादेशी नागरिकांची धरपकड सुरूच आहे. भारताचे अधिकृत नागरिक नसताना तसेच भारतात येण्यासाठी पारपत्र, अधिकृत व्हिसा नसताना छुप्या मार्गाने बांगलादेशातून भारतात येऊन भिवंडीत वास्तव्य करणाऱ्या चार बांगलादेशी नागरिकांना भिवंडी पोलीस उपायुक्त परिमंडळच्या अखत्यारीतील ३ पोलीस ठाण्यातील पोलीस पथकाने ताब्यात घेऊन त्यांच्यावर फौजदारी गुन्हा दाखल करून अटक केली आहे. यामध्ये ३ पुरुषांसह एका महिलेचा समावेश आहे. विशेष म्हणजे गेल्या सहा वर्षात १०० हून अधिक बांगलादेशी नागरिकांना भिवंडी शहर आणि ग्रामीण भागातून अटक झाली आहे.

विशेष म्हणजे काही महिन्यांपूर्वीच दोन पाकिस्तानी नागरिक असलेल्या हारून आणि अस्लम हे दोघे भिवंडीत वास्तव्यास असल्याचे समोर आले होते. हे दोघे पाकिस्तानी नागरिक असल्याचे माहिती असतानाही ७ आरोपींनी त्यांना बनावट ओळखपत्र आणि इतर कागदपत्रे बनवून दिली. तसेच अवैधरित्या हारून आणि अस्लमला भारतात शिरकाव करू दिलेला.

सोमवारच्या कारवाईत आसिफ आतिक शेख (२४), मोहम्मद आलीम अमजद



ठाणे पोलीस आयुक्तांच्या आदेशानुसार, पोलीस उप आयुक्त परिमंडळ कल्याण यांच्या मार्गदर्शनाखाली कल्याण आणि डोंबिवली शहरात अवैधरित्या वास्तव्य करणाऱ्या बांगलादेशी नागरिकांविरुद्ध विशेष शोध मोहिम राबविण्यात आली. या मोहिमेत एकूण ६ बांगलादेशी नागरिक अवैधरित्या राहात असल्याचे उघडकीस आले आहे.

खान (४०), यासमीन मोहमंद सोफी शेख (३३), शरीफुल गुलाम शेख (४२) अशी अटक केलेल्या बांगलादेशी नागरिकांची नावे आहे. पहिल्या घटनेत शांतीनगर पोलीस ठाणे हद्दीत आसिफ आणि मोहम्मद या दोघांकडे भारतात येण्यासाठी पारपत्र किंवा अधिकृत व्हिसा नसल्याचे उघड झाले.

त्यांच्याकडून ५ हजार टेक्नो कंपनीचा मोबाईल जप्त केला आहे. दुसऱ्या घटनेत यासमीन शेख ही महिला कोनगाव परिसरातील रांजनेली ब्रीज खाली संभा पॅलेस समोर या ठिकाणी २८ एप्रिल रोजी सायंकाळच्या सुमारास आढळली. ती बांगलादेशातून भारतात येवून भिवंडी तालुक्यातील राहनाड गाव हद्दीतील चरणी पाड्यातील चामुंडा अपार्टमेंट मध्ये भाडे तत्वावर राहत असल्याचे समोर आले. तिच्यावर कोनगाव पोलीस ठाण्यात फौजदारी गुन्हा दाखल करून तिला अटक केली आहे. तिच्याकडूनही मोबाईल जप्त करण्यात आला आहे. तर तिसऱ्या घटनेत शरीफुल हा बांगलादेशातून भारतात येवून दापोडा गावच्या हद्दीतील ए.आर. सी हॉटेल मध्ये वास्तव्य करत

होता. मिळेल तो कामधंदा करून उदरनिर्वाह करत असल्याचे उघड झाले आहे. त्यामुळे त्याचावर नारपोली पोलीस ठाण्यात गुन्हा दाखल करून त्याला अटक केली असून आहे.

संबंधितांना पोलीस ठाण्यांमध्ये चौकशीसाठी बोलावण्यात आले. चौकशीदरम्यान त्यांच्याकडे असलेल्या आधारकार्ड, पॅनकार्ड इतर कागदपत्रांची सखोल तपासणी करण्यात आली. तपासणीत ६ इसम हे बांगलादेशचे नागरिक असून त्यांनी अवैधरित्या भारतात वास्तव्य केल्याचे स्पष्ट झाले. याप्रकरणी महात्मा फुले चौक पोलीस ठाणे, खडकपाडा, बाजारपेठ आणि टिळकनगर पोलीस ठाण्यांमध्ये कारवाई करण्यात आली आहे. दरम्यान, जानेवारी २०२५ पासून आजवागायत परिमंडळ ३ अंतर्गत एकूण ३८बांगलादेशी नागरिकांविरुद्ध १६ गुन्हे दाखल करण्यात आले आहेत. पोलीसांकडून कल्याण-डोंबिवली परिसरात अशा प्रकारची कारवाई सातत्याने सुरू ठेवण्यात येणार असल्याचे स्पष्ट करण्यात आले आहे.

■विरार :

अनाळी समुद्र किनारा घाणीच्या विळख्यात सापडला आहे. अनेक महिन्यांपासून किर्नायावर साफसफाई झाली नसल्यामुळे सर्वत्र ठिकाणी घाणीचे साम्राज्य पसरले आहे. हा किनारा स-फसफाई करण्यासाठी अनाळी ग्रामपंचायतीला महाराष्ट्र प्रदूषण नियामक मंडळाने ट्रॅक्टर बिच क्लीन मशीन दिली आहे. तरीही ग्रामपंचायतीकडून या यंत्रणेचा वापर किनारा साफसफाईसाठी केला जात नसल्याचे चित्र दिसून आले आहे. विरार पश्चिमेकडील अनाळी समुद्रकिनारा साफस्फाई करण्यासाठी मनुष्यबलाच्या

अनाळी समुद्र किनाऱ्यावर घाणीचे साम्राज्य



ऐवजी यंत्रणेचा वापर केला जाणार होता. २३ ऑगस्ट रोजी बिच क्लीन मशीनचे उद्घाटन अनाळी समुद्र किनारी करण्यात

मशीन काय काम करणार होती?

ही मशिन ट्रॅक्टरच्या सहाय्याने समुद्रकिनारी वापरता येणार होती. समुद्र किर्नायावरील रेंती चाळून त्यातील कचरा साफ करण्याचे काम या माध्यमातून करता येणार होते. या मशिनच्या माध्यमातून समुद्र किर्नायांची स्वच्छता केली जाणार होती. कचरा उचलणे, त्याचे संकलन करणे, संकलित केलेल्या कचऱ्याची विल्हेवाट लावणे, वाळूत साचलेल्या कचऱ्याचे संकलन करणे, वाळूचे सपाटीकरण करणे यासारखी कामेही केली जाऊ शकणार होती. यंत्राच्या देखभाल दुरुस्तीचा खर्चही कंपनीच्या माध्यमातून केला जाणार होता.

आले होते. समुद्र किर्नायांच्या स्वच्छतेसाठी महाराष्ट्र प्रदूषण नियामक मंडळाने पुढाकार घेत समुद्र किर्नायांची स्वच्छता यांि-

गत हा अनाळी समुद्रकिनारा घाणीच्या विळख्यात सापडला आहे. त्यामुळे या किर्नायाकडे पर्यटकांनी पाठ फिरवली आहे.

सामाजिक संस्थांच्या मदतीने समुद्र किर्नायांची स्वच्छता मोहीम राबविली जाते. मात्र यात सातत्य राखणे अवघड असल्याने किनारे अस्वच्छ राहण्याचे प्रमाण मोठे होते. याच अनुषंगाने महाराष्ट्र राज्य प्रदूषण नियामक मंडळाने पहिल्यांदाच अनाळी समुद्र किर्नायाच्या स्वच्छतेसाठी अद्युनिक यंत्रसामग्री उपलब्ध करून दिली आहे. मात्र यंत्रणा अनाळी ग्रामपंचायतीसमोर धुळखात पडली आहे.

हे दैनिक मालक, मुद्रक, प्रकाशक व संपादक - डॉ. श्री. दिपक मोरेश्वर नाईक यांनी सोमाणी प्रिंटींग प्रेस, कार्यालय - गाला नं. ४, एन. के. इंडस्ट्रीयल इस्टेट, प्रवासी इंडस्ट्रीयल इस्टेटच्या बाजुला, गेट नं. २, गोरेगाव (पुर्व) मुंबई ४०००६३ (महाराष्ट्र) , येथे छापून रुम नं. १०३, कुणाल कुटीर बी बिल्डींग, नवघर रोड, हनुमान मदिराजवळ, भाईंदर (पुर्व), जि. ठाणे ४०११०५ (महाराष्ट्र) येथे प्रसिद्ध केले. संपादक - डॉ. श्री. दिपक मोरेश्वर नाईक, पीआरबी कायद्यानुसार संपादकीय जबाबदारी यांची राहिल, सर्व वाद आणि दावे ठाणे न्यायालयीन कक्षच्या आधील राहतील. (या वर्तमानपत्रात प्रसिद्ध होणाऱ्या बातम्या /लेख / जाहिराती यांची जबाबदारी संबंधीत वार्ताहर, लेखक, आणि जाहिरात प्रतिनिधी यांच्यावर राहिल.) भ्रमणध्वनी - ७४००००१४७४. Email : marathiekikaran2021@gmail.com